

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «УМАНСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА БІЗНЕСУ УМАНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА»
Циклова комісія обліково – фінансових та економічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

Наталія НИКОЛЮК

« 09 » 01 2025 року

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК**

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
Освітньо – професійна програма	«Облік і оподаткування»
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр

Розробник - Ільчук Марина Ярославівна, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач методист ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС»

Програма затверджена на засіданні циклової комісії обліково-фінансових та економічних дисциплін. Протокол від 06 січня 2025 року № 6

Голова циклової комісії

Юлія МЕЛЬНИК

Вступ

Досконале знання системи оподаткування підприємств є обов'язковим для ведення обліку на підприємствах. Реформування бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємств відповідно до міжнародних стандартів здійснюється одночасно з удосконаленням системи оподаткування.

Система оподаткування може реалізувати свої функції лише за певних умов, а саме: наявність системи обліку, яка б адекватно відображала реальну економічну ситуацію і забезпечувала можливість контролю за справами податків, а також відповідний рівень кваліфікації фахівців. Це, у свою чергу, зумовило потребу в податковому обліку, який визначає суми податків і здійснює контроль за їх сплатою.

Однією з основних умов ефективної діяльності підприємства є своєчасне та вірне здійснення обліку податкових операцій та їх відображення у податковій звітності. Правильний підхід до відображення в податковому обліку операцій платника податків є основою вірного їх відображення в податковій звітності. Тому навчальна дисципліна «Податковий облік» є базовою у структурі обов'язкових освітніх компонентів, що формують спеціальні компетенції освітньо – професійної програми «Облік і оподаткування» підготовки фахових молодших бакалаврів у галузі знань 07«Управління та адміністрування».

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати навчання

Метою дисципліни «Податковий облік» є засвоєння загальних питань щодо організації ведення податкового обліку, розкриття його сутності та змісту основних прикладних категорій; оволодіння практичними навичками ведення податкового обліку і складання податкової звітності, формування показників, які є підставою для взаємовідносин суб'єктів підприємницької діяльності з бюджетом.

Завдання дисципліни:

- освоїти систему діючого законодавства у сфері оподаткування;
- засвоїти сутність, значення діючої податкової системи, права, обов'язки органів державної податкової служби України та платників податків;
- зрозуміти теоретичні основи системи прямого та непрямого оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності та громадян;
- вивчити особливості нарахування та сплати податків та зборів до бюджету;
- навчитися об'єктивно та професійно грамотно оцінювати переваги та недоліки різних форм оподаткування;
- набути навичок збирання, оброблення і відображення інформації у податковій звітності;
- опанувати сучасні технічні прийоми і організаційні форми ведення обліку.

Предметом дисципліни «Податковий облік» є господарські операції та відображення їх у податковому обліку та податковій звітності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.

СК 2. Здатність використовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку і оподаткування.

СК 3. Здатність відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності й інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 8. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування на підприємстві.

СК 9. Здатність використовувати знання національних стандартів обліку.

СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

СК 12. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Результати навчання:

РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.

РН 4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.

РН 6. Використовувати особливості обліку і оподаткування у професійній діяльності та господарській практиці.

РН 7. Характеризувати господарські операції та процеси, вміти документально їх оформлювати для відображення в обліку підприємств.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.

РН 14. Використовувати нормативно-правові документи і національні стандарти для ведення бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.

РН 17. Дотримуватися вимог професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення економічного розвитку України.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Податковий облік: його поняття, структура та методи ведення

Об'єктивні передумови виникнення податкового обліку в системі фінансових відносин. Законодавча база податкового обліку. Види обліку на підприємстві та їх поняття. Поняття податкового обліку. Структура податкового обліку: первинні документи, податкові реєстри,

податкова звітність.

Поняття податкового зобов'язання. Особи, відповідальні за визначення суми податкових зобов'язань. Випадки визначення податкових зобов'язань контролюючими органами. Поняття податкового обов'язку. Виникнення, зміна та припинення податкового обов'язку.

Класифікація принципів податкового обліку. Випадки застосування принципів податкового обліку в податковому законодавстві.

Касовий метод. Метод нарахувань. Метод першої події. Метод останньої події. Випадки застосування методів податкового обліку під час обліку різних податків та зборів.

Тема 2. Загальні вимоги до податкової звітності

Поняття податкової декларації (розрахунку). Обов'язкові та додаткові реквізити податкової звітності. Податкові періоди та терміни подання податкових декларацій. Типи податкових декларацій.

Організація складання та терміни подання податкової звітності. Особи, які несуть відповідальність за складання податкової звітності. Порядок подання податкової звітності: особисто, поштою, в електронному вигляді. Випадки неподання податкової звітності. Поняття електронного цифрового підпису. Схема приймання податкової звітності в електронному вигляді. Оформлення заявки на прийняття/видачу сертифіката відкритого ключового елемента. Складання угоди про передачу податкової звітності в електронному вигляді.

Організація зберігання документів на підприємстві. Терміни зберігання документів. Порядок знищення документів. Відповідальність за навмисне знищення документів.

Тема 3. Податковий облік та звітність із податку на додану вартість

Система податкового обліку з податку на додану вартість. Порядок реєстрації, перереєстрації та анулювання реєстрації платників податку на додану вартість у контролюючих органах.

Податкова накладна. Реквізити податкової накладної. Порядок оформлення податкової накладної. Використання права на податковий кредит без податкової накладної. Порядок реєстрації податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних. Декларація з ПДВ та додатки до неї: порядок складання та подання.

Порядок реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних. Порядок відкриття спеціальних рахунків. Санкції за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних.

Порядок бюджетного відшкодування сум податку на додану вартість. Особи, які не мають права на бюджетне відшкодування сум податку на додану вартість.

Тема 4. Податковий облік та звітність з акцизного податку

Законодавча і нормативна база податкового обліку з акцизного податку. Загальні вимоги до податкового обліку та звітності з акцизного податку. Порядок отримання ліцензії на виробництво та продаж підакцизних товарів. Порядок реєстрації платниками акцизного податку.

Визначення дати виникнення податкових зобов'язань. Порядок обліку роздрібною торгівлю підакцизними товарами. Поняття акцизного складу.

Особливості складання податкової декларації з акцизного податку. Порядок подання податкової декларації та терміни сплати податкових зобов'язань.

Тема 5. Податковий облік та звітність із податку на прибуток підприємств

Законодавча і нормативна база податкового обліку з податку на прибуток підприємств. Особливості податкового обліку доходів. Склад доходів в податковому обліку. Документальне підтвердження доходів. Особливості податкового обліку витрат. Документальне підтвердження витрат.

Податковий облік амортизації основних засобів. Класифікація основних засобів за групами. Методи амортизації основних засобів. Амортизація нематеріальних активів. Порядок визначення вартості об'єктів амортизації.

Податкові періоди з податку на прибуток підприємств. Порядок заповнення декларації про прибуток підприємства та додатків до неї. Терміни подання податкової декларації з податку на прибуток підприємств.

Тема 6. Податковий облік та звітність з податку на доходи фізичних осіб та ЄСВ

Система податкового обліку податку з доходів фізичних осіб. Особи, відповідальні за нарахування і сплату податку на доходи фізичних осіб по окремих видах доходів. Загальний оподатковуваний дохід. Види доходів, що не включаються до загального оподаткованого доходу.

Поняття "податкова знижка". Загальні умови для нарахування податкової знижки. Витрати, що включаються до складу податкової знижки. Документальне підтвердження права на податкову знижку.

Податкова соціальна пільга та документальне підтвердження права на неї. Порядок оформлення та подання заяви про застосування податкової соціальної пільги. Обмеження щодо застосування податкової соціальної пільги.

Порядок ведення книги обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподаткованого доходу. Порядок заповнення та подання річної декларації про майновий стан і доходи та додатків до неї. Особи, які зобов'язані подавати декларацію. Особи, які звільнені від обов'язку подавати декларацію. Способи подання податкової декларації. Складання переліку сум витрат, що включаються до складу податкової знижки. Оформлення розрахунку суми податку з доходів фізичних осіб, що підлягає поверненню платнику податку або сплаті до бюджету, у тому числі у зв'язку з нарахуванням податкової знижки. Податковий розрахунок про доходи (форма № 1 ДФ). Порядок складання розрахунку. Перелік ознак доходів. Перелік ознак податкової соціальної пільги.

Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» зі змінами і доповненнями.

Єдиний внесок на загальній системі оподаткування. Єдиний внесок на спрощеній системі оподаткування. Величина ЄСВ. Звільнення від сплати єдиного внеску. Розрахунок сум єдиного внеску та терміни сплати. Строки та порядок подання обов'язкової звітності.

Тема 7. Податковий облік та звітність з інших податків та зборів

Податковий облік із земельного податку. Оформлення та подання декларації земельного податку та додатків до неї. Декларація орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності. Податковий облік з рентної плати.

Порядок ведення обліку та складання податкової звітності. Екологічний податок. Ставки податку. Порядок встановлення лімітів на скиди та розміщення відходів.

Порядок ведення обліку та складання податкової звітності з рентної плати. Терміни та порядок сплати рентної плати. Випадки збільшення суми рентної плати. Порядок застосування коефіцієнтів.

Організація обліку та звітності з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Організація обліку та звітності з транспортного податку.

Організація податкового обліку та складання податкової звітності з місцевих зборів: збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір.

Тема 8. Особливості податкового обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва

Порядок переходу на спрощену систему оподаткування. Заява про перехід на спрощену систему оподаткування. Порядок реєстрації платників єдиного податку четвертої групи.

Порядок визнання доходів суб'єктів малого підприємництва. Методи податкового обліку.

Податковий облік та звітність суб'єктів малого підприємництва. Книга обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва, який застосовує спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Вимоги до її складання. Порядок складання та подання податкової декларації платником єдиного податку першої – третьої групи. Порядок складання та подання податкової декларації платником єдиного податку четвертої групи.

3. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495 VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
4. Положення про Державну податкову службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019>.
5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної» від 26.12.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16>
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» від 29.01.2016 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16>
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми декларації з акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації з акцизного податку» від 30.12.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15>
8. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств» від 15.11.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>
9. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» від 26.10.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1298-15>
10. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску» від 30.01.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15>
11. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з рентної плати» від 03.09.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-15>
12. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з екологічного податку» від 03.09.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15>
13. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з транспортного податку» від 28.04.2015 р. (зі змінами і доповненнями)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-15>

14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)» від 03.08.2015 р. (зі змінами і доповненнями)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0783-15>

15. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» від 29.04.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0479-15>

16. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм податкових декларацій збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору» від 29.07.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15>

17. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку» від 07.08.2015 р. (зі змінами і доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15>

18. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типової форми, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами - підприємцями і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення» від 30.06.2021 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0865-21>

19. Постанова КМ України від 28.10.2020 №1024 "Про внесення змін до Порядку електронного адміністрування податку на додану вартість". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2020-п#Text>

Додаткова

1. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник / М.Т. Теловата, В.П. Пантелєєв, К.В. Безверхий, О.О. Григорєвська, С.І. Ковач, О.А. Юрченко. К.: НАСОА. 2019. 506 с.

2. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. / Г. М. Коптева. – 2-ге вид., доп і перероб. Х.: Підручник НТУ «ХПІ», 2021. – 492 с.

3. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посібник (у схемах) / Т. М. Остапенко, О. М. Кубецька, І. В. Кононова, Н. А. Протопопова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.

4. Основи обліку і оподаткування: підручник (е-видання): підручник/ А.І. Крисоватий, В.М.Панасюк, І.В.Мельничук. Тернопіль: ЗУНУ, 2023, 565 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

2. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/> . –

3. Сайт національної бібліотеки України ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Сайт нормативно-правових актів. URL: <http://www.nau.com.ua>

5. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. за № 2755-VI Верховна Рада України/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17/conv>

6. Бухгалтер 911: офіційний сайт URL : <http://buhgalter911.com/>

7. Бухгалтер 24 – Інформаційний бізнес портал: офіційний сайт URL : <https://www.buh24.com.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контроль знань і умінь здобувачів освіти з дисципліни здійснюється відповідно до системи організації освітнього процесу. Формою підсумкового контролю є екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Для підсумкової діагностики успішності навчання використовується усний, письмовий, тестовий, графічний та програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.